

РОЗРІЗНЕННЯ ЗНАЧЕНЬ НАЯВНОСТІ І ПРИСВІЙНОСТІ З ПОГЛЯДУ СПОСОБІВ ЇХНЬОЇ МОВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Сергій Панько

У процесі навчання українській мові осіб, що не розмовляють слов'янськими мовами, виникають значні труднощі у правильному практичному вживанні різних засобів передачі предикативних значень наявності та присвійності (спадності). Часто такі засоби пов'язані із явищами конструктивної омонімії: "у мене є квиток" (тобто, тут є що?) і "у мене є квартира" (тобто, у кого є що). Коли обставинне значення пов'язане із неживим предметом, згадана омонімія частково знімається: "у поїзді є вода", але "у поїзда є гальма". Пропоновані зіставні таблиці дають змогу будувати практичні вправи для переконливого розрізнення подібних значень в аудиторній роботі.

НАЯВНІСТЬ: ЛЕКСИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ (БУТИ - 1)

КОНСТАТАЦІЯ		АКЦЕНТУАЦІЯ	НЕГАЦІЯ	
ДЕ: ТУТ/ТАМ Є ХТО/ЩО?	VAN Hol?	ТУТ/ТАМ ХТО САМЕ?/ ЩО САМЕ? ЯКИЙ САМЕ?	ТУТ/ТАМ НЕМАЄ КОГО/ЧОГО?	(itt/ott) NINCS vki/vmi
У поїзді є вода.	МІСЦ. вдк vmiben vmin	У поїзді тепла вода.	У поїзді немає води.	(там)
У літаку є пасажири.		У літаку терористи.	У літаку немає пасажирів.	НЕМАЄ
У мене є квиток.	РОД. вдк vkinél	У мене гарний квиток.	У мене немає квитка.	+
У них є помічники.		У них люди.	У них немає помічників.	РОД. вдк
У лікаря є ліки.		У лікаря квіти.	У лікаря немає ліків.	
У лікаря є пацієнт.		У лікаря новий пацієнт.	У лікаря немає пацієнта.	

СПАДНІСТЬ - 1: ЛЕКСИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ (БҀТИ - 2)

КОНСТАТАЦІЯ		АКЦЕНТУАЦІЯ	НЕГАЦІЯ	
У КОГО/ЧОГО Є ХТОЦО	VAN Kinek/ minek?	У КОГО/ЧОГО - ХТО САМЕ?/ ЩО САМЕ?/ ЯКИЙ САМЕ СПАДОК?	У КОГО/ЧОГО НЕМАЄ КОГО/ЧОГО?	vkinek/vminek NINCS vkije/vmije
У поїзда є гальма.	РОД. вдк vkinek	У поїзда добрі гальма.	У поїзда немає гальм.	у кого/чого НЕМАЄ + РОД. вдк
У літакá є пілót.		У літакá молодйй пілót.	У літакá немає пілóta.	
У мене є квартира.		У мене дáча.	У мене немає квартири.	
У них є рóдичі.		У них дíти.	У ннх немає рóдичів.	
У лікаря є кабінét.		У лікаря великий кабінét.	У лікаря немає кабінéта.	
У лікаря є дóнька.		У лікаря син.	У лікаря немає дóньки.	